

Halfweg Beervelde en Lokeren, 1976 (Foto Walter De Mulder)

B
E
E
L
D

Fototentoonstelling Walter De Mulder Land en Gezicht in Vlaanderen 1960-2000

Hendrik Ollivier, Amsab-ISC

“Mijn vader was een echte stroper. Hij kwam uit een gezin van veertien kinderen. De garde-chasse en mijn vader, dat was water en vuur. Die twee lagen altijd maar op de loer. Dat was echt oorlog. Ons vader kon het niet laten. Altijd opnieuw trok hij erop uit. Zeker als 't smerig winderig weer was. Ja moeder, 'k ben weg. Altijd tegen de wind in. 't Wild riekt en hoort dan veel minder. En ons moeder ongerust, en wachten en luisteren. Dat mens moet veel wakker gelegen hebben. Niemand kon hem tegenhouden. Een van mijn zusters had leukemie, en de dokter had gezegd dat hazenbloed haar zou kunnen redden. Daarmee had ons vader een 'reden'. Maar volgens mij was hij als stroper geboren en zou hij altijd stroper blijven. We moesten veel werken en spaarzaam leven. 'n Maand nadat ons vader was doodgeschoten hebben ze onze hond ook doodgeschoten. Ons moeder stond erop te kijken ... Is 't nu nog niet genoeg geweest? vroeg ze aan de 'heren' (...). Op 'n kerstdagmorgen, toen mijn vader naar de vroegmis ging, stond de garde-chasse op 't onverwachts voor hem. Met mijn eigen handen maak ik u nog ne keer kapot, zei hij. Op ne kerstdagmorgen! Ge kunt u dat niet inbeelden hé! En op 'n dag (of liever ne nacht) was het zover. Op zijn vijftigste is hij doodgeschoten. En in Gent op 't gerecht - in 't Frans en onder vriendjes - is dat allemaal geregeld”

Het verhaal van Jules, geboren in 1918, is opgetekend door Walter De Mulder en gepubliceerd bij een van de foto's in *Land en Gezicht in Vlaanderen 1960-2000*.⁽¹⁾ Een selectie foto's uit het boek wordt van 23 oktober tot 20 december tentoongesteld in het Amsab-museum.

Walter De Mulder werd in 1933 geboren in Sint-Amandsberg. Hij werkte een tijdje in de fotogravureafdeling van de krant *Het Volk* en ging daarna met een leercontract in dienst bij een Gentse fotograaf. Tijdens zijn legerdienst leerde hij de Duitse fotografie kennen.

Deze stond begin jaren vijftig beduidend verder dan de Belgische. Binnen de reportagefotografie, die in een paar decennia een ongemeen belangrijke plaats had ingenomen in de dag- en weekbladpers, tekenden zich twee tendensen af. Enerzijds de op feiten en gebeurtenissen jagende journalistieke fotografie, steunend op professioneel-technisch vakmanschap, anderzijds de meer artistieke, meer subjectieve en tegelijk ook meer diepgravende documentaire fotografie. De Duitser Otto Steinert was de promotor van deze laatste streek, die 'subjectieve fotografie' werd genoemd. Hoewel de nieuwe generatie fotografen wars was van esthetisch formalisme stelde ze hoge normen aan de esthetische kwaliteit van de foto's en gaf ze blijk van een sterk grafisch expressief vermogen. Walter De Mulder was danig onder de indruk. Hij ging cursussen volgen bij Martha Hoepffner en werkte enige tijd bij de industriefotograaf Kurt Leinen.

Terug uit Duitsland vestigde De Mulder zich als zelfstandig fotograaf in Sint-Amandsberg. Hij legde zich toe op huwelijksreportages. Op het eerste gezicht kan het nauwelijks banaler. De foto's van De Mulder overstegen echter de oppervlakkige registratie van de gebeurtenissen, hij gaf ze een meer universeel karakter en een sociale dimensie. Fritz Kempe, een andere baanbreker van de Duitse fotografie, stelde een selectie van de huwelijksfoto's ten toon in de Staatliche Landesbildstelle in Hamburg onder de titel *Bruiloft in Vlaanderen*. Kempe noemde Walter De Mulder 'de Leica-fotograaf par excellence'. Zijn werk werd aangekocht en tentoongesteld in verschillende binnen- en buitenlandse musea. In dezelfde periode maakte De Mulder ook kennis met heel wat bekende fotografen, op de eerste plaats Duitse, maar ook met internationaal gerenommeerde figuren als Brassai, Man Ray, Paul Strand en anderen. De portretten die hij tijdens deze ontmoetingen maakte werden later gepubliceerd. Intussen was hij ook leraar geworden aan het Sint-Lucas Instituut in Gent en in Brussel en aan de Academie van Sint-Niklaas.

Walter De Mulder maakt mooie foto's, schitterende foto's. Toch is dit niet zijn ultieme drijfveer. Hij ziet zichzelf liever als 'visueel chroniqueur'. Hij wil op de eerste plaats dingen vastleggen, bewaren voor het nageslacht. Hij knoopt daarbij aan bij de meest oorspronkelijke vorm van fotografie. In een kort gesprek naar aanleiding van deze tentoonstelling wees hij erop dat, in het Hongaars, fotograferen en bewaren met hetzelfde woord worden aangeduid.

In de inleiding van het boek vertelt hij over de tuin van zijn grootouders, waar hij als kind zo dikwijls verbleef. Hoe die beelden hem telkens weer voor de geest komen. Hoe alles bij elk terugkeren veranderd is. Het Poeke van zijn grootouders bestaat niet meer, het is zijn verloren paradijs. Wellicht is hij precies daarom beginnen fotograferen. De fotografie van De Mulder is subjectief, zowel in de hoger beschreven betekenis als in de betekenis van 'persoonlijk'. Hij fotografeert vooral wat hij graag ziet, letterlijk en figuurlijk. Dat geldt voor de betoverende landschappen, voor de oude dorpskernen, voor de keuterboerkes. Hij fotografeert de 'mensen van te lande' met evenveel respect als de beroemde kunstenaars die hij voor zijn lens had.

Dat sommige critici De Mulder nostalgisch vinden is al bij al niet verwonderlijk. De ongereptheid van de landschappen, de harmonie van de oude dorpskernen, het spontane van kleine gebeurtenissen uit het dagelijks leven. Wie zelf jong was in de jaren zestig kan de foto's niet zonder ontroering bekijken. Het gaat echter niet alleen om het puur visuele, zelfs de meest fervente vooruitgangsideoloog zal toegeven dat er waardevolle zaken verloren zijn gegaan, zowel ecologisch als sociaal. De esthetische kwaliteit van de foto's onderstreept alles nog eens extra. De foto's zijn echter nooit gekunsteld, het is De Mulder om het document te doen. Zijn foto's staan mijlenver van de romantische, pittoreske schilderijtjes gemaakt door tweederangskunstenaars. Anderen vinden zijn foto's niet meer van deze tijd, ouderwets. Wat doet het er toe, je kan evengoed zeggen dat ze tijdloos zijn. Tijdloos is wellicht ook ouderwets. Misschien kunnen ze Streuvels - de associaties zijn geen toeval - meteen mee in de prullenbak gooien.⁽²⁾

Het zou echter een absoluut misverstand zijn te concluderen dat De Mulder een oude dwaas is die vindt dat het vroeger allemaal beter was. Wie dat beweert heeft zeker de tekstjes in het boek niet gelezen en heeft bovendien niet goed gekeken. Van enkele foto's valt de armoede zo af te lezen: sommige kleine landbouwersfamilies lijken diep in de jaren zestig, of zelfs zeventig, op een vooroorlogse manier te overleven. Toch behouden deze mensen altijd hun waardigheid: de foto's zijn nooit miserabilistisch. In tegenstelling tot deze van vele al dan niet 'geëngageerde' fotografen worden de gefotografeerden nooit geobjectiveerd, ze zijn geen 'prooiën' van de fotograaf. Meestal zijn ze zich zeer goed bewust van zijn aanwezigheid, dikwijls kijken ze recht in de lens, ze glimlachen. De foto's zijn gemaakt met veel empathie. Je kan en moet ze alleen correct lezen. De details op de foto's zijn een onuitputtelijke bron voor de geschiedenis van het dagelijks leven, tegelijk suggereren ze hele levensverhalen. Flarden van die verhalen zijn door De Mulder zelf opgetekend. Ongetwijfeld komen er nog veel meer verhalen boven bij het bekijken van de foto's, en niet alleen bij de direct betrokkenen. Misschien moeten we daar eens werk van maken.

Fototentoonstelling
Land en Gezicht in Vlaanderen 1960-2000
Walter De Mulder
Amsabmuseum, 23 oktober tot 20 december

(1) W. DE MULDER, *Land en Gezicht van Vlaanderen 1960-2000*, Roeselare: Roularta Books, 2005.

(2) Streuvels was ook een meer dan verdienstelijk amateurfotograaf, Walter De Mulder is een van de vele bewonderaars van diens fotowerk. De foto's zijn gepubliceerd in J. COPPENS, K. VAN DEUREN, P. THOMAS, *Stijn Streuvels fotograaf*, Brussel: Gemeentekrediet, 1994, 184 p.